

BASIN AÇIKLAMASI

21 YILIN ARDINDAN AFET YÖNETİM SORUNLARIMIZ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

17 Ağustos 1999'da Türkiye, 45 saniyelik unutulmaz bir felaket yaşadı. Felaketin üzerinden bugün tam 21 yıl geçti, o günden kalan acılar hâlâ tazeliğini koruyor. Ne yazık ki 17 Ağustos 1999'tan bugüne olası bir felakete karşı yapılmayanlar, bizim felaketlere karşı hazır olmadığımızı gösteriyor. İmar affı, yapı denetiminin gevşetilmesi ve kurtarma personeli eksikliği gibi sebepler ile Türkiye, felaketlere karşı 21 yıl önceye göre daha hazırlıksız. İmar affı ile 3 kaçak katı yasal hale getirilen Yeşilyurt Apartmanı herhangi bir afet yaşanmadan, kendiliğinden yıkıldı ve 21 can aldı. Afet yönetimi konusundaki sorunlarımızı açıkça konuşmalı ve birlikte çözüm üretmeliyiz. DEVA Partisi olarak sorunları tespit ettiğimiz ve çözüm önerileri sunduğumuz acil yapılması gereken 10 aksiyonu aşağıda bulabilirsiniz.

A. Merkezî ve Yerel Düzeyde Etkin Kurumsal Yapı Oluşturulmadı

Etkin bir afet yönetimi için 2009 Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurularak yetki ve sorumluluklar tek bir çatı altında toplandı. Bu olumlu bir gelişme olarak görülmele birlikte, afetle ilgili kurumların "görev alanları ile ilgili mevzuat" entegre edilerek günümüz ihtiyaçlarına uyumlu hale getirilmedi. Bu durum, farklı kurumların görev alanlarında çakışmalar ile boşluklar meydana gelmesine ve AFAD'ın sorumluluk sınırlarında belirsizlikler meydana gelmesine neden oldu.

B. Yapı Stoku Dönüşümünün Gerçekleştirilmesi Bir Yana Çıkarılan İmar Afları ile Kaçak Yapılaşma Teşvik Edildi

Çıkarılan imar afları, ülkemizde yerleşme ve yapılaşmaların kural dışı, denetimsiz ve güvensiz olarak gelişmesinin başlıca nedeni oldu. İstanbul/Kartal'da bulunan Yeşilyurt Apartmanı'nın kendi kendine yıkılması sonucu 21 insanımızın yaşamını yitirmesi ve 17 insanımızın da yaralanması oldukça manidardır. Üstelik bu yapının üzerinde üç kaçak katın bulunması ve İmar Barışı'ndan yararlanmış olması yapı stokunun durumunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

C. Etkin Bir Yapı Denetim Mekanizması Kurulmadı

Yapı denetimini imar ve yapılaşma sisteminin bir parçası olarak ele alan bütüncül ve köklü değişikliklerin yapılması gerekmektedir. Proje, proje denetimi, inşaat ve inşaat denetiminin ehil ve yetkili kişi veya kurumlarca yerine getirildiği bir sistem kurulmalıdır. TOKİ, Emlak Konut gibi kurum/kuruluşların ürettiği konutlar da bağımsız yapı denetim sistemine bağlanmalıdır.

D. Afet Riskinin Azaltılması ile İlgili Eksiklikler Devam Ediyor

Afet konusunda çalışma yapan araştırmacıların ve karar vericilerin faydalanması için yaşanmış afet olaylarıyla ilgili tüm kurum ve kuruluşlara ait veri ve bilgiler bir araya getirilerek bir afet veri tabanı oluşturulmalıdır.

-İnşaat metot ve uygulamalarının geliştirilmesi

- Tehlikeli binaların rehabilitasyonu
- Arazi kullanımı ve yeniden gelişme planlarının uygulanması
- Eğitim programlarının geliştirilmesi
- Müdahale yönetim sistemlerinin geliştirilmesi
- Uzun dönem sosyal-ekonomik iyileştirme stratejilerinin geliştirilmesi

Bu maddeleri içeren Afet Risk Azaltma Planları hazırlanmalıdır.

E. Afetlere Hazırlık ve Müdahale ile ilgili Eksiklikler Devam Ediyor

Türkiye gibi birçok afet riski taşıyan ülkelerde arama kurtarma personelinin eğitimi için simülasyon merkezlerini de içeren modern tatbikat alanları mevcut iken Türkiye’de henüz bu tür bir tesisin olmaması ciddi bir eksikliklerdir.

Afet ve acil durumlara ilişkin müdahale çalışmalarında görev alacak kurum ve kuruluşlara ait rolleri ve sorumlulukları tanımlamak, afet öncesi, sırası ve sonrasında müdahale planlamasının temel prensiplerini belirlemek amacıyla hayata geçirilen Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) önemli bir çalışma olarak sistemde yerini aldı. Ancak Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile kurum ve kuruluşların yapısında yapılan değişiklikler, bunca geçen zamana rağmen plana yansıtılmadı. Bu nedenle olası bir afet durumunda bazı görev ve sorumlulukların bir sahibi yoktur. Öte yandan TAMP kapsamında gerçekleştirilmesi gereken faaliyetler ve oluşturulması gereken kapasitelerin, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüklerinin sahip olduğu imkânlar ve personel sayıları ile yerine getirilmesi imkânsızdır.

F. Ulusal Düzeydeki Kriz Yönetimi Mekanizmasında Boşluk Yaratıldı

Şu an Türkiye, doğal afet dışında bir afet olayı ile karşılaşılırsa ya da herhangi bir iç ya da dış krize muhatap olacak olsa, kriz yönetimi için belirlenmiş bir sistemi bulunmuyor...

Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezleri Yönetmeliği, Bakanlar Kurulunca 31 Ocak 2011 tarihinde yürürlüğe konulurken, 1997 yılında yürürlüğe giren “Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Yönetmeliği” yürürlükten kaldırıldı. Bunun sonucunda doğal afetler dışında kalan afetlerde meydana gelen acil durumlarda koordinasyonun nasıl ve hangi kurum tarafından sağlanacağı ile ilgili, yöntem ve yönetim boşlukları ortaya çıktı. “Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi Yönetmeliği”nin kaldırılması ile ortaya çıkan sorunları da giderecek şekilde yetki ve sorumluluklar yeniden belirlenmelidir.

G. Afet Mevzuat Yapısındaki Eksiklikler Devam Ediyor

Bütünleşik ve uluslararası normlara uygun bir afet yönetim sisteminin kurulmasına ihtiyaç vardır. Bu sistemin içindeki tüm kurum ve kuruluşların yetki, sorumluluk ve görevlerini görebilmeleri için hukuk sistemindeki afet, tehlike ve riskleri ilgilendiren mevzuatın gözden geçirilmesi gerekir. Gerekli değişiklikler yapılarak afet mevzuatının tüm yönleriyle ele alınmasına ihtiyaç vardır.

H. Afet Sigortaları Konusundaki Eksiklikler Devam Ediyor

Afet sigorta sisteminin, yaptırımlar dahil olmak üzere, tüm afet türleri ve ülkenin tamamını kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması ve ihtiyaç duyulan yasal düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Köy alanlarında bulunan meskenlerin afet riski için mikro sigorta uygulamalarına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

7269 sayılı Kanun'un 29. maddesinde zorunlu deprem sigortası yaptırmayanların devlet konut kredisi ve yardımından istifade edemeyeceği hüküm altına alınmasına rağmen aynı Kanun'un geçici 26. maddesiyle getirilen istisnalarla bu hüküm işlemez hale gelmiştir.

I. Afet Zararlarının Azaltılması İçin Yeterli Kaynak Ayrılmadı

Afetlere karşı alınacak önlemlerin mali kaynağı ve yeterliliği konusunda belirsizlikler hâlen devam etmekte, kurumlar mali sıkıntı yüzünden yasalarda belirtilen görevlerini yerine getirememekte, her kurum kendi görevini başka bir kurumun desteği ile gerçekleştirme beklentisi içinde bulunmaktadır.

İ. Araştırma ve Geliştirme Destek Programları Oluşturulamadı

Afet ve acil durumlar alanı, psikolojiden, sosyolojiye, yer mühendisliğinden, havacılık mühendisliğine kadar akla gelebilecek bütün alanlar için disiplinler arası çalışma gerektiren ve bunun için fırsatlar sunan bir alandır. Ülkemiz biliminin gelişmesine de katkı yapabilecek bu sahada, analiz, teknoloji, çözümler, yenilik getirebilecek bütün alanlarda üniversitelerimize daha büyük oranda AR-GE desteği sağlanmalıdır.